

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
„ПОГРЕБНЕ УСЛУГЕ”

Бр. 8371

16.06.2023. год.

БЕОГРАД, Ризвалтова 50

***ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
О ПОСЛОВАЊУ
ЗА 2022. ГОДИНУ***

ЈКП „Погребне услуге“ Београд

Београд, јун 2023. године

С А Д Р Ж А Ј

1. КРАТАК ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (ДЕЛАТНОСТИ) И ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ПРЕДУЗЕЋА	3
2. СТРУКТУРА ПРИХОДА И РАСХОДА	4
2.1. Приходи	5
2.1.1. Приходи основне делатности	5
2.1.2. Приход од продаје трговинске робе	6
2.1.3. Приходи грађевинско-каменорезачке делатности	6
2.1.4. Приходи од читуља (Политика и Новости)	6
2.1.5. Приходи од донација	7
2.1.6. Приходи од закупнина	7
2.1.7. Приходи од камата	7
2.1.8. Приходи од додатно остварених бонуса код добављача	7
2.1.9. Остали приходи	7
2.1.10. Приходи од усклађивања вредности имовине	8
2.2. Расходи	8
2.2.1. Трошак набавне вредности трговачке робе	8
2.2.2. Трошак материјала за израду	8
2.2.3. Трошкови енергије	9
2.2.4. Трошкови радова грађевинско-каменорезачке радионице	9
2.2.5. Трошкови инвестиционог одржавања објеката и опреме	10
2.2.6. Трошкови текућег одржавања	10
2.2.7. Трошкови зарада (брuto 2)	10
2.2.8. Трошкови привремених послова (Повремени послови, Уговори о делу, Омладинске задруге итд...)	11
2.2.9. Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора	11
2.2.10. Трошкови превоза радника	11
2.2.11. Остали лични расходи	11
2.2.12. Трошкови амортизације	12
2.2.13. Трошкови непроизводних услуга	12
2.2.14. Остали непоменути расходи	13
2.2.15. Отписи и расходи	14
2.2.16. Ефекти примене МСФИ 16	15
3. УЛАГАЊА У ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ	16
3.1. Улагања у основна средства	16
3.2. Улагања у инвестиционо одржавање	17
4. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	17
5. ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА	17
6. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИКУ	18
6.1. Тржишни ризик	18
6.2. Ризик ликвидности	19
6.3. Кредитни ризик	19
7. ПОКАЗАТЕЉИ ФИНАНСИЈСКОГ СТАЊА	19
8. ЗАКЉУЧАК	21
9. НЕФИНАНСИЈСКО ИЗВЕШТАВАЊЕ	22
9.1. Мисија предузећа	22
9.2. Визија предузећа	22
9.3. Циљеви предузећа	23
9.4. Запослени	23
9.5. Купци и добављачи	24
9.6. Заштита животне средине и безбедност и здравље на раду	24

1. КРАТАК ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (ДЕЛАТНОСТИ) И ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ПРЕДУЗЕЋА

Решењем Скупштине града Београда број 3-566/89-XXVII-01 од 21.12.1989. организована је Комунална радна организација „Погребне услуге“, којој се оснивачким актом поверава обављање комуналне делатности уређења и одржавања гробаља и сахрањивања умрлих.

Јуна 1998. године Решењем Привредног суда у Београду VI-Fi 7991/98 извршено је усклађивање правног лица са Законом о предузећима и промењен назив у јавно комунално предузеће „Погребне услуге“.

Решењем број БД 473/2005 од 22. јуна 2005. године ЈКП „Погребне услуге“ уписано је у регистар привредних субјеката код Агенције за привредне регистре.

- Пословно име: Јавно комунално предузеће „Погребне услуге“
- Седиште предузећа налази се у Београду, Рузвелтова 50 (општина Звездара)
- Шифра делатности: 9603 – погребне и сродне делатности
- Матични број предузећа: 07049455
- ПИБ: 100133006
- Код Управе за трезор града Београда (филијала Палилула) Предузеће је регистровано као КЈС 7, ЈББК 82033
- Предузеће је према завршном рачуну класификовано у велико правно лице и Рачуноводственим политикама дефинисано је да примењује потпуне МСФИ.

Предузећу је од стране Оснивача поверено да обавља комуналну делатност од посебног друштвеног интереса у области сахрањивања умрлих лица. Предузеће у оквиру комуналне делатности врши:

- погребне услуге – сахране и кремације преминулих лица,
- превоз посмртних остатака умрлог од места смрти до мртвачнице на гробљу или до крематоријума,
- управља, уређује и одржава 10 градских гробаља,
- продаје погребну опрему и цвеће,
- обавља каменорезачке радове и услуге.

Поред тога, предузеће обавља и друге делатности које су у функцији основне, као:

- изградња гробница,
- уређење земљишта за изградњу гробаља и дислокацију постојећих,
- радови на санацији објеката и друге делатности које су утврђене Статутом Предузећа.

Полазећи од делатности коју Предузеће обавља, а у циљу ефикаснијег и економичнијег извршавања послова и радних задатака, Предузеће обавља послове у оквиру 5 сектора:

1. Сектор за основну делатност,
2. Сектор за развој, инвестиције и одржавање,
3. Сектор за економско-финансијске и комерцијалне послове,
4. Сектор за правне, персоналне и опште послове,
5. Сектор за ризик и безбедност,

а преко организационих јединица које су стручно-технички припремљене за одређене групе послова.

Управљање Предузећем организовано је као једнодомно. Органи Предузећа су:

- Надзорни одбор
- Директор

Надзорни одбор чине:

- председник и један представник Оснивача, и
- један представник запослених у Предузећу.

Предузеће је у 2022. години остварило бруто добит од 79.720. хиљада динара, што је за 149.059. хиљада динара мање у односу на 2021. годину (када је остварена бруто добит у износу од 228.779. хиљада динара). Након извршеног обрачуна текућег и одложених пореза, нето добит за 2022. годину износи 71.366. хиљада динара, и мања је у односу на 2021. годину за 106.619. хиљада динара, а у односу на Програм пословања за 2022. годину већа је за 15.383. хиљаде динара.

У годишњем извештају о пословању остварени финансијски резултат пословања за 2022. годину биће упоредно приказан са резултатом пословања у 2021. години и планираним резултатом исказаним у Програму пословања за 2022. годину.

2. СТРУКТУРА ПРИХОДА И РАСХОДА

Табела 1. Структура прихода и расхода

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	план 2022	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
	Укупни приходи					
1	Од основне делатности	1.413.990	1.229.598	1.267.200	86,96	97,03
2	Од продаје трговинске робе (са услугом дораде)	640.208	492.085	496.120	76,86	99,19
3	Од грађевинско - каменорезачке делатности	731.048	669.717	609.120	91,61	109,95
4	Од читуља (Политика и Новости)	61.095	44.852	56.000	73,41	80,09
5	Од донација	22.818	23.300	22.800	102,11	102,19
6	Од закупнина	11.374	13.067	11.200	114,88	116,67
7	Од камата	1.205	4.448	200	369,13	2224,00
8	Од бонуса добављача	966	992	960	102,69	103,33
9	Остали непоменути приходи	26.747	23.202	14.660	86,75	158,27
10	Приходи од усклађивања вредности имовине	727	1.684	0	231,64	
11	С в е г а :	2.910.178	2.502.945	2.478.260	86,01	101,00
	Укупни расходи					
I.	<i>Набавна вредност трговинске робе, трошкови материјала и производних услуга (збир од 1 до 9)</i>	1.109.167	921.255	885.340	83,06	104,06
1	Набавна вредност трговинске робе	321.356	246.450	244.796	76,69	100,68
2	Трошкови материјала за израду (основног и помоћног)	330.929	301.966	263.000	91,25	114,82
3	Трошкови осталог материјала	57.258	36.555	59.150	63,84	61,80
4	Трошкови електричне енергије	21.893	22.132	22.000	101,09	100,60
5	Трошкови горива и осталих енергената	51.163	63.551	49.800	124,21	127,61
6	Трошкови транспортних услуга, ПТТ, телефона, Интернета итд.	19.784	20.759	22.610	104,93	91,81
7	Трошкови грађевинско - каменорезачке радионице	158.596	147.743	127.364	93,16	116,00
8	Трошкови инвестиционог одржавања	114.417	53.151	62.000	46,45	85,73
9	Трошкови текућег одржавања	33.771	28.948	34.620	85,72	83,62
II.	<i>Трошкови зарада, накнада и остали лични расходи (збир од 10 до 15)</i>	915.103	984.464	1.031.718	107,58	95,42
10	Трошкови зарада - бруто 2	727.363	778.227	860.314	106,99	90,46

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	план 2022	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
11	Трошкови привремених послова (Угов. о делу, Омлад. задруге, Војска)	104.296	121.370	70.865	116,37	171,27
12	Трошкови накнаде члановима Управног и Надзорног одбора	1.226	1.218	1.226	99,35	99,35
13	Трошкови бруто превоза радника	40.383	41.867	43.400	103,67	96,47
14	Трошкови службених путовања	1.585	1.379	1.930	87,00	71,45
15	Остали лични расходи	40.250	40.403	53.983	100,38	74,84
III.	<i>Остали трошкови (збир од 16 до 29)</i>	657.129	517.506	495.340	78,75	104,47
16	Трошкови стручног усавршавања запослених	961	1.593	1.800	165,76	88,50
17	Трошкови закупнине	1.381	1.396	2.200	101,09	63,45
18	Трошкови рекламе и пропаганде	354	888	850	250,85	104,47
19	Трошкови амортизације	180.365	202.216	193.000	112,11	104,78
20	Трошкови читуља - Политика и Новости	51.509	38.261	47.520	74,28	80,52
21	Трошкови непроизводних услуга	178.441	136.636	169.220	76,57	80,74
22	Трошкови репрезентације	2.635	3.437	2.600	130,44	132,19
23	Трошкови осигурања	5.056	5.559	5.800	109,95	95,84
24	Трошкови провизија	10.196	9.225	10.400	90,48	88,70
25	Трошкови огласа	15.595	27.439	21.700	175,95	126,45
26	Трошкови камата	547	132	3.000	24,13	4,40
27	Остали непоменути расходи	199.979	84.055	34.600	42,03	242,93
28	Отписи материјала, робе, цвећа и потраживања	9.618	6.368	2.650	66,21	240,30
29	Негативни ефекти процене основних средстава	492	301	0	61,18	
30	С в е з а (I + II + III) :	2.681.399	2.423.225	2.412.398	90,37	100,45
31	Бруто финансијски резултат (11-30)	228.779	79.720	65.862	34,85	121,04
32	Порески расход периода	59.938	18.352	9.879	30,62	185,77
33	Одложени порески расходи периода	0	0	0		
34	Одложени порески приходи периода	9.144	9.998	0	109,34	
35	Нето финансијски резултат (31-32-33+34)	177.985	71.366	55.983	40,10	127,48

2.1. Приходи

Остварени приходи у 2022. години износе 2.502.945. хиљада динара, и у односу на 2021. годину мањи су за 13,99% или за 407.233. хиљаде динара. У односу на планиране приходе за 2022. годину, остварени приходи су већи за 1,00%, односно 24.685. хиљада динара.

Евидентан је пад укупних прихода у односу на претходну годину, што је последица постепеног заустављања пандемије Ковид 19. Структура прихода у 2022. у односу на 2021. годину врло је слична, али је евидентан њихов пад, односно постепено враћање на ниво пре пандемије.

2.1.1. Приходи основне делатности

Пружањем комуналних услуга сахрањивања и одржавања гробаља ЈКП „Погребне услуге“ остварује најзначајнији део прихода. У 2022. години приход од основне делатности мањи је за 13,04% у односу на 2021. годину, што највећим делом кореспондира са смањењем физичког обима услуга (19,78%), пошто у посматраном периоду није било повећања цена истих. Последње повећање цена услуга основне делатности било је објављено у Службеном листу града Београда бр. 70 од 05.08.2019. године. Нови Ценовници основних и осталих услуга ЈКП „Погребне услуге“ почели су да се примењују од 07.08.2019. године. У структури укупних прихода учешће прихода од основне делатности у 2022. години износило је 49,12%, што је за 0,53 индексна поена више у односу на исти показатељ 2021. године.

У односу на приходе исказане у Програму пословања за 2022. годину, остварени приход основне делатности мањи је за 2,97%, односно за 37.602. хиљ. динара.

Табела 2. Број извршених сахрана и кремација

РБ	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	план 2022	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
1	Број сахрана	14.504	11.635	11.000	80,22	105,77
2	Број кремација	3.678	2.978	2.900	80,97	102,69
3	Укупно (1+2)	18.182	14.613	13.900	80,37	105,13
4	Број смештаја урни	3.338	2.820	2.700	84,48	104,44

Број извршених сахрана и кремација у 2022. години мањи је за 3.569, или 19,63% у односу на 2021. годину. У односу на број очекиваних сахрана и кремација исказан у Програму пословања, број извршених сахрана и кремација је већи за 713, или 5,13%.

Број смештаја урни мањи је за 518, или 15,52% у односу на 2021. годину. У односу на Програм пословања за 2022. годину, исти је већи за 120, што чини 4,44%.

Из табеле се може приметити да је физички обим активности далеко мањи у односу на претходну годину, а нешто већи од плана. То је последица пандемије Ковид 19, за коју се није могла предвидети смртност, као ни период трајања. ЈКП „Погребне услуге“ је успело да повећање физичког обима активности проузроковано пандемијом одради са расположивом радном снагом.

2.1.2. Приход од продаје трговинске робе

У укупном приходу овај приход учествује са 19,66%. Њега чини приход од продаје погребне опреме и цвећа, приход од дораде погребне опреме, као и приход кафе кухиње.

Приход од продаје трговинске робе у односу на 2021. годину мањи је за 23,14%, односно за 148.123. хиљаде динара. У односу на приход планиран у Програму пословања за 2022. годину исти је мањи за 0,81%, односно за 4.035. хиљада динара.

Проценат учешћа продате наше опреме за сахране на гробљима нашег предузећа у 2021. години био је 47,80%, што је мање у односу на 2021. годину, када је исти износио 51,70%.

2.1.3. Приходи грађевинско-каменорезачке делатности

Приходи грађевинско – каменорезачке делатности односе се на приходе од продаје гробница, споменика, розаријума, колумбаријума и разних услуга каменорезачке радионице. Ови приходи су у 2022. години у односу на 2021. мањи за 8,39%, односно за 61.331. хиљ. динара. У односу на Програм пословања за 2022. годину исти су већи за 9,95%, односно за 60.597. хиљ. динара. У структури укупних прихода учешће прихода од грађевинско – каменорезачке групе повећало се за 1,64 индексна поена.

Наиме, у питању су радови који се уговарају независно од редовних активности – сахрана и кремација, тако да се никад не може тачно предвидети колико ће се уговорити и остварити прихода по овом основу.

2.1.4. Приходи од читуља (Политика и Новости)

У укупном приходу овај приход учествује са 1,79%. Приходи по овом основу у 2022. години износили су 44.852. хиљаде динара, и мањи су у односу на 2021. годину за 16.243. хиљаде динара, или за 26,59%.

На основу уговора склопљеног са дневним листовима „Политика“ и „Вечерње новости“, сервисна служба ЈКП „Погребне услуге“ преузима од странака текст за читуље и за то наплаћује услугу по ценовнику. По истеку месеца на рачуне поменутих дневних листова преносе се средства умањена за 10% (Новости), односно 18% (Политика). Расходи по овом основу износили су у 2022. години 38.261. хиљ. динара, што је за 13.248. хиљада динара, односно 25.72% мање у односу на 2021. годину. Чист приход по овом основу у 2022. години износио је 6.591. хиљ. динара, што је за 2.995. хиљ. динара мање у односу на 2021. годину.

2.1.5. Приходи од донација

Приходи по овом основу износе 23.300. хиљада динара, и учествују у структури укупних прихода са 0,93%. Највећи део наведених прихода (22.818. хиљ. динара) односи се на амортизацију основних средстава чију је набавку финансирала Скупштина града. Осим тога, у 2022. години добили смо субвенцију од Министарства финансија у износу од 482. хиљ. динара. На основу Закона о фискализацији, који се примењује од 01.05.2022. године, све постојеће фискалне касе и штампачи морали су бити стављени ван функције. Субвенција је намењена за набавку нових фискалних уређаја, и представља рефундацију трошка који је настао применом Закона о фискализацији.

Приходи од донација у 2022. години у односу на претходну годину већи су за 2,11%, а за 2,19% су већи у односу на Програм пословања за 2022. годину.

По важећим рачуноводственим политикама приходи по основу условљених донација су државна додељивања и давања, у финансијским извештајима обелодањена према одредбама МРС 20 став 7 и 39, и признају се као приход периода који је потребно повезати са трошковима који настају смањењем вредности додељених средстава применом пропорционалне методе током њиховог очекиваног века употребе.

2.1.6. Приходи од закупнина

Приходи по овом основу односе се на цвећаре и земљиште дато у закуп за антенске стубове, и у 2022. години су већи у односу на исту величину у 2021. Наиме, исти су за 1.693. хиљаде динара, односно за 14,88% већи у односу на 2021. годину, а 16,67% у односу на Програм пословања за 2022. годину.

2.1.7. Приходи од камата

Приходи по овом основу односе се на камате на средства по виђењу код пословних банака, као и на камате по добијеним судским споровима. У 2022. години остварени су приходи од камата на орочена средства у износу од 1.520. хиљ. динара. Из наведеног разлога ови приходи су у 2022. години далеко већи у односу на 2021. годину (269%, односно 3.243. хиљаде динара).

2.1.8. Приходи од додатно остварених бонуса код добављача

Приходи од додатно остварених бонуса код добављача износе 992. хиљ. динара, и односе се на попуст на маркице за превоз.

2.1.9. Остали приходи

У укупном приходу овај приход учествује са 0,93%. Приходи по овом основу у 2022. години износили су 23.202. хиљаде динара, и мањи су у односу на 2021. за 3.545. хиљада динара, или за 13,25%. Структура ових прихода је следећа:

Табела 3. Остали приходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Приходи од уверења	2.389	2.796	117,04
2	Приходи од прикупљања документације	90	64	71,11
3	Приходи од услуга сервисне службе - 20%	14.109	11.569	82,00
4	Позитивне курсне разлике, ревалор. стамбених кредита	60	20	33,33
5	Приход од продаје основних средстава	945	0	0,00
6	Добици од продаје материјала	587	517	88,07
7	Вишкови материјала	267	200	74,91
8	Вишкови робе и цвећа	1	8	800,00

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
9	Вишкови готовине и хартија од вредности	14	2	14,29
10	Наплаћена отписана потраживања	13	133	1.023,08
11	Отпис застарелих обавеза	0	2	
12	Прих. од укидања резервисања за отпремнине и јубилеје	7.298	7.389	101,25
13	Прих. од укидања резервисања судских спорова	0	0	
14	Накнада штете од осигурања	329	30	9,12
15	Накн. утврђ. приходи из ранијих година	59	0	0,00
16	Ванредни приходи	586	472	80,55
	У к у п н о :	26.747	23.202	86,75

Највећи део осталих прихода односи се на приходе од услуга сервисне службе са 20% ПДВ-а, приходе од уверења, као и на приходе од укидања резервисања за отпремнине и јубилеје, који су прокњижени на основу актуарског обрачуна резервисања за отпремнине и јубиларне награде на дан 31.12.2022. године.

2.1.10. Приходи од усклађивања вредности имовине

Приходи по овом основу износе 1.684. хиљ. динара, и највећим делом се односе на поврат дела блокираних средстава Универзал банке.

2.2. Расходи

Расходи настали у 2022. години у износу од 2.423.225. хиљада динара мањи су за 258.174. хиљаде динара, односно за 9,63% у односу на исту величину у 2021. години. У поређењу са расходима планираним у Програму пословања већи су за 10.827. хиљада динара, односно за 0,45%. У наставку ће се коментарисати најзначајнији расходи приказани у табели 1.

2.2.1. Трошак набавне вредности трговачке робе

У 2022. години овај трошак је у односу на претходну годину мањи за 23,31%, или за 74.906. хиљада динара, док је у односу на исту величину планирану Програмом пословања за 2022. годину већи за 0,68%. Кретање овог трошка кореспондира са приходом од продаје трговачке робе.

2.2.2. Трошак материјала за израду

Трошак материјала за израду у 2022. години мањи је у односу на 2021. годину за 8,75%, и осим материјала за споменике односи се и на материјал за инвестиционо одржавање гробаља (камен за поплочавање, шљунак, песак, цемент, бетон, арматура, и др.), као и на трошак помоћног материјала. У односу на Програм пословања за 2022. годину исти је већи за 14,82%.

У структури залиха највећи део односи се на основни материјал - мермер и камен 230.624. хиљ. динара.

2.2.3. Трошкови енергије

Табела 4. Трошкови енергије

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Утрошени нафтни деривати	30.042	33.496	111,50
2	Трошкови грејања - лож уље	9.519	18.969	199,28
3	Утрошена остала горива (трошкови огрева)	158	236	149,37
4	Трошкови електричне енергије	21.893	22.132	101,09
5	Утрошен пропан - бутан	9.989	9.373	93,83
6	Утрошена остала енергија - топла вода	1.455	1.477	101,51
	У к у п н о :	73.056	85.683	117,28

Трошкови нафтних деривата су порасли 11,50% у односу на претходну годину, што је у потпуности резултат повећања цена, пошто је физички обим услуга основне делатности, као и приход од транспортних услуга опао (28,36%).

Трошкови електричне енергије су у 2022. години били 1,09% (239. хиљ. динара) већи од исте величине у 2021.

Пошто се лож уље за грејање, као и пропан – бутан за потребе крематоријума набављају у већим количинама и складиште у подземним цистернама, дешава се да набавке ових енергената буду нешто веће или мање у односу на претходни период. Наиме, исти се у моменту набавке одмах стављају на трошак, њихове залихе се не воде кроз материјално књиговодство и не пописују се (исказивање утроска било би јако компликовано).

2.2.4. Трошкови радова грађевинско-каменорезачке радионице

Табела 5. Трошкови грађевинско – каменорезачке радионице

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Трошкови израде гробница	119.755	86.250	72,02
2	Трошкови израде гробних места	27.994	54.999	196,47
3	Изградња осаријума	3.960	0	0,00
4	Набавна вредност враћених гробница, розаријума и колумбаријума	6.887	6.494	94,29
	У к у п н о :	158.596	147.743	93,16

Ставке 1., 3. и 4. табеле односе се на изградњу гробница. Трошкови изградње гробница се односе на ископ и бетонирање подземног дела на који се касније поставља споменик тј. облаже се каменом.

Трошкови изградње нових гробних места први пут су се појавили у 2011. години. Уређење нових парцела подразумева:

- трошкове изградње бетонских оквира дубине око 30 цм којима се оивичавају гробна места,
- трошкове израде пратеће инфраструктуре (приступне стазе, вода, канализација),
- трошкове озелењавања парцеле, и др.

До 2010. године Оснивач је сносио ове трошкове, који су врло високи, а не наплаћују се од странака, да би од 2011. године на захтев Оснивача ЈКП „Погребне услуге“ финансирало ове радове. Напомињемо да су ово расходи који нису имали одговарајуће приходе, и у целости су оптерећивали укупан приход предузећа, све до одобрења Оснивача да се трошкови изградње гробног места наплаћују (истина, по симболичној цени).

Од 15.11.2014. године уведена је нова шифра „Трошкови изградње гробног места“ – 17.727,27 динара (19.500,00 са ПДВ-ом), што је далеко испод економске цене коштања и на овај начин се делимично надокнађује трошак изградње гробних места.

Из табеле можемо да приметимо да трошкови изградње гробница и гробних места нису упоредиви у односу на претходну годину. Наиме, динамика изградње гробница и гробних места зависи од потреба за истим, и није уједначена из године у годину. Изградња осаријума (костурнице) предузима се по потреби, а исти служи за одлагање костију из гробних места која се (уз сагласност породица) празне и ослобађају за поновну употребу. Што се тиче набавне вредности враћених гробница, розаријума и колумбаријума, овакве трансакције су спорадичне и у великој мери варирају из године у годину, те је из тог разлога веома тешко међусобно поредити ову врсту трошкова.

2.2.5. Трошкови инвестиционог одржавања објеката и опреме

Трошкови инвестиционог одржавања објеката и опреме у 2022. години износе 53.151. хиљаду динара, и мањи су за 61.266. хиљада динара, односно за 53,55% у односу на 2021. годину. Ови трошкови се финансирају из сопствених средстава, и искључиво зависе од финансијских могућности. Структура истих је ближе одређена у табели 13 – ставке од 1 до 9 односе се на инвестиционо одржавање објеката, а ставке од 10 до 20 односе се на инвестиционо одржавање опреме.

2.2.6. Трошкови текућег одржавања

Табела 6. Трошкови текућег одржавања

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Трошкови материјала за текуће одржавање - средства за хигијену	9.271	4.989	53,81
2	Трошкови воде и канализације	6.586	6.752	102,52
3	Трошкови одношења смећа	4.496	3.733	83,03
4	Трошкови услуга Димничара	86	152	176,74
5	Трошкови чишћења просторија	13.332	13.322	99,92
	У к у п н о :	33.771	28.948	85,72

Трошкови текућег одржавања у 2022. години износе 28.948. хиљада динара, и мањи су у односу на 2021. годину за 14,28%, или за 4.823. хиљаде динара.

Највећи раст имали су трошкови услуга Димничара. На нивоу претходне године били су трошкови воде и канализације и трошкови чишћења просторија, док су трошкови средстава за хигијену, као и трошкови одношења смећа били нижи у односу на претходну годину.

Значајно је напоменути да одређени послови у оквиру основне делатности предузећа (спремање умрлих, ексхумације, превоз покојника) захтевају висок степен хигијене ради заштите запослених од заразе. Осим тога, пандемија Ковид 19 проузроковала је додатне трошкове одржавања хигијене (дезинфекција просторија, набавка маски, рукавица, и средстава за дезинфекцију).

2.2.7. Трошкови зарада (брuto 2)

Зараде запослених су контролисане од стране Оснивача – Скупштине града. Закључком Градоначелника месечно се утврђује износ за исплату зарада, а у оквиру годишњег износа утврђеног Програмом пословања. У односу на 2021. годину трошак зарада (брuto 2) у 2021. години већи је за 6,99% или за 50.864. хиљаде динара.

Зараде запослених су у прва три квартала исплаћене на основу усвојеног Програма пословања и Ребаланса 1 за 2022. годину, као и Закључака Градоначелника. Програмом

пословања који је усвојен у децембру 2021. године, било је предвиђено 535 радника. По Ребалансу 1 предвиђен је пријем 59 нових радника у радни однос и сразмерно повећање масе зарада од 01.04.2022. године по том основу. Ребалансом бр. 2 предвиђено је повећање масе зарада за 20% за последња четири месеца 2022. године за 594 запослена. Пошто до очекиваног повећања броја запослених до краја трећег квартала није дошло (добијена је сагласност од Комисије за давање сагласности за ново запошљавање за само 6 од предвиђених 59 радника), а Ребаланс 2 је усвојен пред сам крај квартала, за првих девет месеци исплаћена је маса бруто 2 зарада на нивоу Програма пословања за 2022. годину. Од октобра месеца исплаћене су зараде на основу Ребаланса 2 тако што се користио сразмерни део масе за 541 запосленог.

У 2022. години трошкови зарада су износили 778.227. хиљада динара, што је 31,61% укупних трошкова предузећа. Просечно исплаћена бруто зарада по раднику у 2022. години износи 105.666,28 динара, а нето зарада 75.972,65 динара.

На крају 2022. године предузеће је имало 533 запослена, што је у складу са Планом.

2.2.8. Трошкови привремених послова (Повремени послови, Уговори о делу, Омладинске задруге итд...)

Трошкови по овом основу су у 2022. години већи су за 16,37%, или за 17.074. хиљаде динара у односу на 2021. годину.

Ови радници раде на одржавању хигијене на гробљима, уговарању грађевинско - каменорезачких радова, као сервисни референти, транспортни радници и др. Наведена групација трошкова се из године у годину перманентно повећава (са изузетком 2018., 2020. и 2021., када је део наведених радника примљен у радни однос). Ангажовањем радника по привременим и повременим пословима премошћава се мањак радне снаге који се јавља због смањења броја запослених, повећања обима посла и нових услуга које предузеће врши, као и немогућност пријема нових радника.

Предузеће се бави изузетно осетљивом комуналном делатношћу, а већина радника ангажованих на овај начин ради у основној делатности (гробари, радници на одржавању, транспортни радници итд...) и у продаји погребних услуга (теренски референти, сервисни референти, уговарање грађевинско – каменорезачких радова, итд...). Смањењем броја ангажованих лица по уговорима остали бисмо сигурно без значајног дела прихода, док би чистоћа и безбедност на београдским гробљима била свакако мања.

2.2.9. Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора

Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора су у 2022. години били на нивоу 2021. године, као и на нивоу Програма пословања за 2021. годину, што резултира из чињенице да се накнаде по овом основу нису мењале у наведеним годинама, па их је било могуће планирати са великом прецизношћу.

Примања чланова Надзорног одбора су дефинисана Закључком Скупштине града Београда бр. 120-1044/14-С од 18.09.2014. године.

2.2.10. Трошкови превоза радника

Трошкови превоза радника у 2022. години у односу на 2021. годину већи су за 1.484. хиљаде динара, односно за 3,67%, а од Програма пословања за 2022. годину су мањи за 1.533. хиљ. динара, односно 3,53%. Повећање трошкова превоза кореспондира са повећањем броја запослених.

2.2.11. Остали лични расходи

Трошкови по овом основу у 2022. години били су на нивоу 2021. године, а 25,16% мањи од Програма пословања за 2022. годину. Најзначајнија одступања се односе на:

- Јубиларне награде нису упоредиве, јер су умањене за износ резервисан по актуарском обрачуна, што важи и за отпремнине за одлазак у пензију

- Солидарна помоћ – рехабилитација и набавка лекова исплаћују се по потреби, од случаја до случаја
- У оквиру ставке 10 табеле 7 (остало) налази се солидарна помоћ за неповољан материјални положај у износу од 24.523. хиљаде динара. Иста се исплаћује на основу Анекса II Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и Колективног уговора предузећа. На основу налога Оснивача Надзорни одбор предузећа је донео Одлуку бр. 1-40 од 14.12.2022. године о исплати наведене солидарне помоћи за 2022. годину. Иста је исплаћена у целости 29.12.2022. на основу Одлуке директора бр. 3-75 од 26.12.2022.године. Солидарне помоћи и друге исплате дефинисане су Колективним уговором предузећа и Правилником о изменама и допунама правилника солидарној помоћи, превентивним систематским прегледима и здравствено-превентивном одмору.

Табела 7. Остали лични расходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Отпремнина за одлазак у пензију, социјални програм	6.052	1.703	28,14
2	Бруто накнада за годишњи одмор	1.822	1.503	82,49
3	Остале накнаде - рођење детета	0	853	
4	Поклон пакетићи за Нову годину	2.460	2.270	92,28
5	Јубиларне награде	515	1.201	233,20
6	Солидарна помоћ - посмртнина	2.840	1.503	52,92
7	Солидарна помоћ - набавка лекова	583	4.907	841,68
8	Солидарна помоћ - рехабилитација	38	593	1.560,53
9	Стипендије	977	1.260	128,97
10	Остало	24.963	24.610	98,59
	Укупно:	40.250	40.403	100,38

2.2.12. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације су у 2022. години већи за 12,11%, или за 21.851. хиљ. динара у односу на 2021. годину, а у односу на Програм пословања за 2022. годину већи су за 4,78%, односно 9.216. хиљ. динара. Повећање трошкова амортизације кореспондира са повећањем набавке основних средстава. У 2022. години у основна средства је уложено 121.304. хиљ. динара, од чега се на сопствена средства односи 120.822. хиљ. динара. Остатак од 482. хиљ. динара односи се на фискалне касе и штампаче финансиране из субвенције Министарства финансија, што је ближе објашњено у поглављу 2.1.5. – приходи од донација.

2.2.13. Трошкови непроизводних услуга

Трошкови по овом основу су у 2022. години мањи за 23,43%, или за 41.805. хиљада динара у односу на 2021. годину. Њихову структуру ћемо показати у следећој табели:

Табела 8. Трошкови непроизводних услуга

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Трошкови ревизије	200	200	100,00
2	Адвокатске услуге	4.018	3.827	95,25
3	Консалтинг услуге, стручни надзор	1.130	0	0,00
4	Здравствене услуге	1.331	1.595	119,83
5	Одржавање софтвера, лиценце Windows	11.700	13.224	113,03

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
6	Обезбеђење	83.149	68.496	82,38
7	Хемијско чишћење	4.210	4.032	95,77
8	Услуге ДДЦ	6.244	5.820	93,21
9	Пројекти и сагласности	2.083	1.826	87,66
10	Елаборати и експертизе	9.103	6.598	72,48
11	Испитивање материјала и опреме	966	660	68,32
12	Керамичке слике	7.595	6.906	90,93
13	Реконст. спомен. и гробн.	26.031	4.093	15,72
14	Ручно и машинско исписивање слова	5.066	5.561	109,77
15	Гребање слике на граниту	417	85	20,38
16	Позлата слова	4.384	3.193	72,83
17	Метална слова	282	449	159,22
18	Микрофилмовање архивске документације	2.370	3.588	151,39
19	GPS - праћење возила	1.607	1.615	100,50
20	Трошкови карактеризације отпада	34	12	35,29
21	Уништавање отпада	0	6	
22	Ангажовање радних машина	3.571	1.949	54,58
23	Остале непроизводне услуге	2.950	2.901	98,34
	У к у п н о :	178.441	136.636	76,57

Највећи раст у 2022. у односу на 2021. годину забележили су трошкови металних слова, микрофилмовања архивске документације, здравствених услуга, одржавања софтвера, и др.

Велики број наведених трошкова (консалтинг услуге, стручни надзор, елаборати и експертизе, испитивање материјала и опреме, ангажовање радних машина и др.) је спорадичног карактера, и настају уколико се за њима укаже потреба.

Износ јавне набавке везане за микрофилмовање архивске документације сваке године је исти или приближан. Варирање трошкова зависи од динамике реализације уговореног износа.

Трошкови реконструкције споменика и гробница - по налогу комуналне инспекције предузеће је дужно да изврши анкерисање надгробних споменика на гробницама у одређеним парцелама, и доведе у уредно стање поломљене плоче. Динамика ових радова искључиво зависи од финансијских могућности предузећа.

Поједини расходи из групације непроизводних услуга директно кореспондирају са приходима од грађевинско – каменорезачке делатности (пројекти и сагласности везани за изградњу гробница, израда керамичких слика, машинско исписивање слова на споменику, гребање слике на граниту, позлата слова).

2.2.14. Остали непоменути расходи

Трошкови по овом основу су спорадични, а самим тим су неки од њих неупоредиви у односу на 2021. годину. Њихову структуру ћемо показати у следећој табели.

Табела 9. Остали непоменути расходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Ексхумације у сврху ослобађања гробних места	0	63	
2	Друмарина, паркинг услуге	725	440	60,69
3	Остала резервисања	155.732	48.704	31,27
4	Дневне новине	59	48	81,36
5	Чланарине	5.349	8.130	151,99

рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
6	Порези	2.675	3.289	122,95
7	Таксе и остали нематеријални трошкови	3.114	2.426	77,91
8	Негативне курсне разлике	26	24	92,31
9	Обезвређење потраживања за стамбене кредите	0	2	
10	Садашња вредност расходованих и продатих ОС	6.674	2.362	35,39
11	Трошкови спора	16.214	12.746	78,61
12	Накнада штете трећим лицима	1.228	1.735	141,29
13	Донације (издаци за хуманитарне, културне, здравствене, образовне, научне и верске намене, за заштиту човекове средине и за спортске намене)	141	152	107,80
14	Други непословни расходи	1.026	1.053	102,63
15	Трошкови рекреације	379	747	197,10
16	Радничке спортске игре	1.746	902	51,66
17	Превоз - екскурзије, радничке спортске игре	100	1	1,00
18	Улазнице за културне и спортске манифестације	119	120	100,84
19	Ванредни расходи, Остали непоменути расходи и Ургентни центар	4.672	1.111	23,78
	У к у п н о :	199.979	84.055	42,03

Највећи раст у 2022. у односу на 2021. годину имали су трошкови рекреације и накнаде штете трећим лицима.

Трошкови рекреације су у 2021. години били доста нижи од уобичајених због мера предострожности везаних за пандемију Ковид 19. У 2022. години исти се враћају на ниво пре пандемије, а у оквиру су планираног износа по Програму пословања за 2022. годину (1 милион динара).

Накнаде штете трећим лицима односе се на рекламације странака. Ови трошкови се јављају повремено – од случаја до случаја, и нису упоредиви из године у годину. Највећи део ових трошкова у 2022. години (1.172. хиљ. динара) односи се на поплаву 05.07.2022. године која је у објекту Сабирна капела на Новом Бежанијском гробљу оштетила већи број (преко 20) сандука и остале погребне опреме у којима су се налазили покојници спремљени за сахрану. ЈКП је оштећену опрему заменило новом, или је новчано обештетило приватна погребна предузећа која су заменила своју опрему.

Као и код непроизводних услуга, велики број осталих непоменутих расхода је спорадичног карактера, и настају уколико се за њима укаже потреба.

2.2.15. Отписи и расходи

Табела 10. Отписи и расходи

у хиљадама динара				
рб	о п и с	остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Расходи материјала	291	909	312,37
2	Расходи залиха робе	2.005	506	25,24
3	Отписи цвећа	1.208	1.162	96,19
4	Отписи потраживања од купаца преко 365 дана	3.402	1.371	40,30
5	Обезвређење потраживања по МСФИ 9	2.228	2.298	103,14
6	Директан отпис потраживања	484	121	25,00
	У к у п н о :	9.618	6.367	66,20

Расходи залиха материјала у 2022. години односе се на поломљене плоче и вазе, неупотребљиве тонере, обућу оштећену у поплави, и др. Расходи залиха робе односе се на зарђале лимене улошке (оштећене у поплави – 57 ком.), оштећене и побуђале гарнитуре, ПВЦ вреће за покојнике, и др. Вреће се расподељују по здравственим установама и домовима пензионера – укупно 48 адреса. Приликом фактурисања сахране, фактурише се и ПВЦ врећа. Од почетка пандемије Ковид 19 (март 2020.) ради веће безбедности, поједини покојници су стављани у по две вреће, тако да се део истих изгубио.

Отписи цвећа су у 2022. години мањи за 3,81%, или за 46. хиљада динара у односу на 2021. годину, и односе се на резано цвеће и зеленило. У односу на укупну набавку 2022. године, вредност отписа износи 3,43%.

Обезвређење потраживања у износу од 1.371. хиљаду динара односи се на отпис потраживања од купаца старијих од 365 дана, преко исправке вредности

У 2020. години први пут је примењена корекција потраживања од купаца по основу МСФИ 9. Наведени Међународни стандард предвиђа евидентирање обезвређења:

- ненаплаћених потраживања старијих од 365 дана (што је рађено и до сада),
- свих осталих ненаплаћених потраживања код којих је прекорачен рок доспећа,
- наплаћених потраживања код којих је утврђено кашњење плаћања.

По овом основу прокњижен је негативан ефекат обезвређења потраживања у износу од 2.298. хиљада динара, што се највећим делом односи на грађевинско – каменорезачке радове. Купци за ову врсту радова су искључиво физичка лица. У највећем броју случајева плаћање наведених радова се уговара на рате, са унапред дефинисаном динамиком плаћања. Извештај о кашњењу плаћања још увек није програмски дефинисан за вишевалутне рачуне, тако да се кашњење показује за све одложене уплате (иако је то уговорено). Осим тога, код ове врсте купаца не ради се обезвређење потраживања старијих преко 365 дана, већ се наплата истих реализује судским путем.

2.2.16. Ефекти примене МСФИ 16

Табела 11. Ефекти примене МСФИ 16

рб	о п и с	у хиљадама динара		
		остварење 2021	остварење 2022	индекс
1	Амортизација некретнина узетих у лизинг	8.251	8.479	102,76
2	Расходи камата по лизингу	531	127	23,92
	У к у п н о :	8.782	8.606	98,00

МСФИ 16 се односи на некретнине узете у вишегодишњи лизинг. У нашем случају ради се о просторијама у КБЦ Звездара, КБЦ Земун и КБЦ Бежанијска коса, где имамо испоставе сервисних служби које уговарају сахране преминулих лица у наведеним КБЦ-има. Осим тога, од фирме Toi toi d.o.o. узимамо у закуп мобилне тоалете који се постављају по гробљима.

До 31.12.2020. године по овом основу смо имали трошкове закупнине.

Од 01.01.2021. године, са применом МСФИ 16, уместо трошкова закупнине, исказује се трошак амортизације некретнина узетих у лизинг, као и расход камата по лизингу. Трошкови закупнине су применом МСФИ 16 умањени за 8.758. хиљ. динара, тако да је нето ефекат примене Стандарда 152. хиљ. динара мање. Наиме, закупнина се највећим делом уплаћује унапред за годину или две, а у анализи МСФИ 16 се користе дисконттовани износи, тако да су укупни трошкови мањи него када би се закупнина контирала по рачуну добављача.

3. УЛАГАЊА У ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ

3.1. Улагања у основна средства

Табела 12. Улагања у основна средства из сопствених средстава

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2022
1	Асфалтирање коловоза на отвореним гробљима	16.250
2	Ново гробље - Радничке просторије реконструкција спољних инсталација водовода и канализације	3.957
3	Крематоријум Лешће - адаптација радничких и магацинских просторија	7.704
4	Нова Бежанија - плато за депоновање грађевинског материјала и смештај радних машина	5.788
5	Нова Бежанија - нови објекат радничких просторија и хале за смештај машина и опреме	9.675
6	Нова Бежанија - реконструкција и проширење капацитета простора за смештај умрлих	7.722
7	заливни системи по гробљима	2.979
8	ал. столарија по гробљима	607
9	остале реконструкције објеката	478
10	2 комбиноване радне машине са прикључцима	44.192
11	вентилација и климатизација новог објекта радничких просторија на Новој Бежанији	4.677
12	мотокултиватор	763
13	прикључци за трактор и мотокултиватор	190
14	косачице, тримери, прскалице	1.394
15	дувачи лишћа	225
16	алат - електрични и механички	1.741
17	агрегат	171
18	сервер	2.463
19	компјутерска опрема, фискални штампачи	5.007
20	видео надзор	95
21	намештај	1.634
22	клима уређаји, фрижидери	761
23	фотокопир - 2 ком.	1.030
24	бројач новца - 3 ком.	409
25	остало (додатна опрема за возила и тракторе, уређаји за телефонске централне, усисивачи, колица за покојнике, рачунске машине, фотоапарати, итд.)	1.392
У к у п н о :		121.304

Добар остварени финансијски резултат у 2022. години омогућио је да предузеће из сопствених средстава „без динара кредита“, уложи у набавку основних средстава 120.822. хиљаде динара. Остатак од 482. хиљ. динара односи се на фискалне касе и штампаче финансиране из субвенције Министарства финансија, што је ближе објашњено у поглављу 2.1.5. – приходи од донација.

3.2. Улагања у инвестиционо одржавање

Табела 13. Улагање у инвестиционо одржавање из сопствених средстава

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2022
1	асфалтирање саобраћајница, поплочавање прилаза гробним местима	8.421
2	земљани радови	4.422
3	уређење зелених површина, садња	16.633
4	санација здравственог стања зеленила	1.164
5	замена штафли на клупама по гробљима	522
6	одржавање објеката	85
7	лед расвета	323
8	одгушење канализације, црпљење септичких јама	946
9	остало одржавање објеката	926
10	одржавање возила	5.233
11	одржавање радних машина	8.523
12	одржавање видео надзора	1.099
13	поправка алата и малих машина	525
14	одржавање раскладне опреме	1.154
15	поправка канцеларијске опреме	442
16	одржавање ТНГ инсталације	699
17	одржавање телефонске централе	605
18	одржавање противпожарних апарата	814
19	одржавање лифтова	101
20	поправке остале опреме	514
21	материјал за инвестиционе радове (камен за поплочавање, шљунак, песак, цемент, бетон, арматура, и др.)	7.188
22	реконструкција споменика и гробних места	4.093
У к у п н о :		64.432

4. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

По завршетку године није било материјално значајних догађаја који би утицали на финансијски извештај за 2022. годину.

5. ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА

Ванбилансна евиденција се састоји из следећих ставки:

- Гробна места изграђена од стране Оснивача и пренета на употребу ЈКП „Погребне услуге“ до 2010. године (после тога иста предузеће је градило из сопствених средстава):
 - ✓ гробље Орловача 58.141. хиљада
 - ✓ гробље Лешће 557.367. хиљада
 - ✓ гробље Збег 201.021. хиљада
 - ✓ Бежанијско гробље 393.633. хиљада
- Објекат Сабирна капела на Бежанијској коси 789.398. хиљада

Укупно:

1.999.560. хиљада

У току 2011. године извршена је примопредаја Сабирне капеле на Новом Бежанијском гробљу између Дирекције за градско грађевинско земљиште и Предузећа, на пробно коришћење због техничких недостатака објекта. По савету Државне ревизије, услед недостатка комплетне документације, стручне службе Предузећа извршиле су процену наведеног објекта за потребе израде Финансијског извештаја за 2014. годину. На основу наведеног извештаја објекат је евидентиран у ванбилансној евиденцији

У току марта 2022. године извршена је примопредаја Сабирне капеле и испраћајног трга на трајно коришћење Решењима Секретаријата за комуналне и стамбене послове, као и записницима комисије о примопредаји. Како наведена документација није била потпуна, покренута је иницијатива дописом Секретаријату за комуналне и стамбене послове бр.14248/2 од 26.10.2022. године да се Предузећу достави документација на основу које би се објекти могли укњижити као трајна имовина дата на коришћење. На основу дописа Секретаријата за финансије бр.031-5230/2022 од 17.11.2022. године (коме је прослеђен наш захтев), Сабирна капела је остала евидентирана на ванбилансној евиденцији, са новом вредношћу. Ово из разлога јер је наведени комплекс евидентиран у књигама Оснивача, а уз допис су достављене и картице са вредностима.

6. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИКУ

Предузеће је у свом редовном пословању различитом обиму изложено одређеним финансијским ризицима, и то:

- Тржишном ризику (који обухвата: ризик од промене курса страних валута, ризик од промене каматних стопа и ценовни ризик),
- Ризику ликвидности и
- Кредитном ризику.

6.1. Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик промена у тржишним ценама као што су: девизни курсеви, каматне стопе и цене инструмената капитала, које могу имати негативан ефекат на приходе предузећа. Циљ управљања тржишним ризиком је контрола изложености тржишном ризику у оквиру прихватљивих параметара, уз остварење оптималног приноса.

Предузеће није изложено ризику од промене курса страних валута.

Предузеће није изложено ризицима кроз ефекте промене висине тржишних каматних стопа на финансијску позицију, резултата пословања и токове готовине. У 2022. години нису коришћени дугорочни, као ни краткорочни кредити од банака.

Предузеће је, такође, изложено ризику од промене цена јер се суочава са нелојалном конкуренцијом која урушава легално тржиште погребних производа и услуга. Предузеће већ неколико година покушава преко надлежних органа града Београда (Комунална полиција, Саобраћајна полиција, Секретаријат за здравство итд...), али и сопствених служби (обезбеђење, теренска контрола, каменорезачка служба итд...), да спречи „сиво-црно“ тржиште погребних производа и услуга:

- спрега између здравствених радника (мртвозораца) и посредничких погребних агенција, које има за последицу злоупотребу породице којој је неко преминуо.
- илегални продавци цвећа испред наших гробаља
- огроман број илегалних „продаваца“ које ангажују приватни каменоресци који нуде каменорезачке услуге делећи флајере, пресрећући грађане на нашим гробљима када на њих долазе, или чак и приликом саме сахране.

Све ово има за последицу злоупотребу наших грађана када им је најтеже, односно када им неко премине, али и директно утиче на легалне приходе предузећа, тј. државе и града Београда, јер предузеће послује поштујући све позитивне прописе ове земље.

6.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља ризик да предузеће неће бити у стању да измири своје финансијске обавезе по њиховом доспећу.

Приступ Предузећа управљању ризиком ликвидности има за циљ да се увек обезбеди, у мери у којој је то могуће, адекватна ликвидност за измирење обавеза по њиховом доспећу, како под уобичајеним, тако и под ванредним околностима без настанка неприхватљивих губитака или ризика од нарушавања репутације Друштва.

Предузеће прати новчане приливе од потраживања, заједно са очекиваним новчаним одливима по основу обавеза. Предузеће измирује своје обавезе у складу са Законом о роковима и начину плаћања у комерцијалним трансакцијама.

6.3. Кредитни ризик

Кредитним ризиком се управља предузимањем одговарајућих активности и мера на нивоу предузећа, као што је праћење динамике наплате потраживања од купаца.

Не постоји значајна концентрација ризика, будући да Предузеће има широку базу купаца који су неповезани са појединачно малим обавезама према предузећу. Учешће највећег појединачног купца (Удружење крематиста „Огањ“) не прелази 2% (0,88% у 2022. години) укупног прихода од продаје.

У циљу обезбеђења наплате предузеће предузима меру покретања судског поступка.

7. ПОКАЗАТЕЉИ ФИНАНСИЈСКОГ СТАЊА

Предузеће се у 2014. години Рачуноводственим политикама определило за приходовни приступ државних додељивања за улагања оснивача за које не постоји валидна документација за повећање улога у капиталу.

На основу наведеног, евидентиране су обавезе за државна додељивања на конту 495 (примљене донације за инвестиције и основна средства), које по свом карактеру нису обавезе у правом смислу. До 2020. године исте су биле садржане у укупним краткорочним обавезама (АОП 0442 Биланса стања), док су у 2021. ове обавезе посебно исказане на АОП-у 0430. АОП 0431 (Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе) их не садржи. Израчунати показатељи не садрже обавезе за државна додељивања.

У питању су следећи показатељи:

- задужености,
- ликвидности и
- покрића.

У наредном прегледу направићемо паралелу између показатеља у 2021. и 2022. години.

2021.

хиљ. динара

ПОКАЗАТЕЉИ ЗАДУЖЕНОСТИ		Референтна вредност
Укупна задуженост (Дугорочне обавезе + Краткорочне обавезе + Одложене пореске обавезе) / Укупна актива)	0,19	мање од 0,85
Краткорочна задуженост (Краткорочне обавезе/ Укупна актива)	0,14	мање од 0,85

ПОКАЗАТЕЉИ ЛИКВИДНОСТИ		Референтна вредност
Ликвидност I степена (Готовина и готовински еквиваленти / Краткорочне обавезе)	1,18	минимум 0,05
Ликвидност II степена (Обртна имовина - Залихе / Краткорочне обавезе)	1,30	веће од 1
Ликвидност III степена (Обртна имовина / Краткорочне обавезе)	2,03	веће од 1

ПОКАЗАТЕЉИ ПОКРИЋА		Референтна вредност
Нето обртна средства (Обртна имовина - Краткорочне обавезе)	431.782	веће од 0

Према билансним показатељима предузеће може да се класификује у "А" категорију

2022.

хиљ. динара

ПОКАЗАТЕЉИ ЗАДУЖЕНОСТИ		Референтна вредност
Укупна задуженост (Дугорочне обавезе + Краткорочне обавезе + Одложене пореске обавезе) / Укупна актива)	0,15	мање од 0,85
Краткорочна задуженост (Краткорочне обавезе/ Укупна актива)	0,11	мање од 0,85

ПОКАЗАТЕЉИ ЛИКВИДНОСТИ		Референтна вредност
Ликвидност I степена (Готовина и готовински еквиваленти / Краткорочне обавезе)	0,64	минимум 0,05
Ликвидност II степена (Обртна имовина - Залихе / Краткорочне обавезе)	1,28	веће од 1
Ликвидност III степена (Обртна имовина / Краткорочне обавезе)	2,30	веће од 1

ПОКАЗАТЕЉИ ПОКРИЋА		Референтна вредност
Нето обртна средства (Обртна имовина - Краткорочне обавезе)	403.427	веће од 0

Према билансним показатељима предузеће може да се класификује у "А" категорију

Из прегледа се може видети да показатељи и дугорочне и краткорочне задужености у 2022. години у односу на 2021. опадају. Што се тиче показатеља ликвидности, у 2022. години у односу на 2021. расте ликвидност III степена, ликвидност II степена стагнира, док ликвидност I степена опада. Наиме, на дан 31.12.2022. године у билансу стања било је 100. мил. орочених слободних новчаних средстава, што није узето у обзир у претходној анализи, и утицало је на пад показатеља ликвидности. Из истог разлога је опао и показатељ нето обртних средстава.

Наредна табела ће поближе објаснити кретање најзначајнијих позиција краткорочне имовине и краткорочних обавеза које утичу на показатеље ликвидности и покрића:

Табела 14. Упоредни преглед најзначајнијих позиција краткорочне имовине и обавеза

у хиљадама динара

АОП	Опис	2021	2022	индекс 2022 / 2021
0031	Залихе	303.600	317.686	104,64%
0038	потраживања по основу продаје	13.052	13.027	99,81%
0057	готовина и готовински еквиваленти	496.644	199.252	40,12%
	део краткорочне имовине (АОП 0031 + 0038 + 0057)	813.296	529.965	65,16%
0431	краткорочне обавезе	420.916	309.448	73,52%

Из табеле можемо да уочимо већи пад краткорочне имовине од краткорочних обавеза (обавеза из редовног пословања). У оквиру краткорочне имовине примећујемо да су залихе имале мањи раст у односу на претходну годину, потраживања по основу продаје су била на нивоу претходне године, док су готовина и готовински еквиваленти имали значајан пад. Када би се у обзир узела и орочена средства, готовина и готовински еквиваленти би износили 299.252. хиљ. динара, а показатељ ликвидности I степена износио би 0,97.

8. ЗАКЉУЧАК

Током 2022. године настављен је тренд материјално-финансијског пословања који је остварен у протеклих 15 година. Остварени резултати могу се укратко сумирати на следећи начин:

1. Приход предузећа је 3 пута већи у 2022. години у односу на 2008. (2,4 милијарде динара у 2021. у односу на 820. милиона у 2008.), при приближно истом броју годишњих сахрана. Значајно повећање прихода је последица интензивне и коректне борбе менаџмента са нелојалном конкуренцијом на тржишту погребне опреме и каменорезачких услуга - значајно је повећан удео ЈКП-а у продаји погребне опреме, цвећа и каменорезачких услуга.
2. У 2022. години Оснивачу је на име остварене добити из 2021. године исплаћено 151.287. хиљ. динара. У складу са Одлуком о буџету града Београда у Програму пословања за 2022. годину предвиђено је да се Оснивачу пренесе 85% нето добити остварене у 2021. години.
3. На основу МРС 19, важећих Рачуноводствених политика и Колективног уговора предузећа који је ступио на снагу на почетку 2022. године, извршен је актуарски обрачун дугорочних резервисања за накнаде запосленима по МРС 19 - као актуарски обрачун по основу будућих исплата отпремнина за одлазак у пензију и јубиларних награда. По обављеном актуарском обрачуну, за 2022. годину евидентиран је актуарски губитак 21.727. хиљада динара. Накнадном контролом и уз потребне консултације утврђено је да актуарски губитак за отпремнине треба да се кумулира, а не да се евидентира само величина исказана у најновијем актуарском обрачуну, како је до тада рађено. Из тог разлога извршено је докњижење до кумулатива, који износи 60.199. хиљ. динара. По наведеном актуарском обрачуну за 2022. годину евидентирани су трошкови

резервисања за отпремнине и јубиларне награде у укупном износу од 48.704. хиљ. динара.

4. Предузеће је ликвидно и солвентно. Дугорочне обавезе у износу од 96.063. хиљада динара односе се на обавезе по судским споровима за одузето земљиште које у поступку извршења и за које је рок плаћања 10 година у једнаким тромесечним ратама. Остало су краткорочне финансијске обавезе, такође везане за судске спорове за одузето земљиште које доспевају до годину дана
5. Коефицијент ликвидности који утврђујемо половином сваког месеца за претходни, говори да смо ликвидни. У потпуности поштујемо рок плаћања од 45 дана за измирење својих обавеза ка добављачима, што документујемо РИНО обрасцем који редовно шаљемо Министарству финансија.
6. Уз друштвено одговорно пословање предузеће тежи остварењу примерене добити у пословању, даљем расту прихода уз спорији раст расхода уз исти број преминулих лица на годишњем нивоу. Ради унапређења пословања, улагање у објекте и опрему, као и у гробнице и гробна места, увек има приоритет. Обезбеђење потребног броја гробних места и гробница, веће хигијене и безбедности на београдским гробљима као и континуирано улагање у имовину, биће приоритет и у наредном периоду.

9. НЕФИНАНСИЈСКО ИЗВЕШТАВАЊЕ

9.1. Мисија предузећа

Датум који се сматра почетком постојања данашњег Предузећа је 17. август 1886. године, када су на Новом гробљу извршене прве сахране. Од те године почиње организовано сахрањивање умрлих по правилима сахрањивања установљеним 1885. године.

У условима савременог тржишног пословања, повећане комерцијализације и нелојалне конкуренције у свим делатностима (па и у овој коју обавља наше комунално предузеће) и нових тржишних захтева корисника услуга, ЈКП "Погребне услуге" има своју мисију која се огледа у следећем:

- основна сврха постојања предузећа је квалитетно и стандардизовано пружање погребних услуга уз поштовање свих закона из ове области, на београдским гробљима која су нам поверена на управљање од стране Оснивача.
- афирмисање у јавности пословног имица предузећа као угледне и поштоване куће, која својим пословним стилем, високом етиком и пуним пијететом обједињује вредности хуманости и љубави према човеку, с једне, и модерног пословног приступа, с друге стране;
- сузбијање и елиминисање нелојалне конкуренције у области погребних услуга;
- постизање што бољих комерцијалних и маркетиншких ефеката;
- формирање јавног мњења широког и трајног поверења у предузеће као најсолиднијег и најпоузданијег партнера у домену погребних услуга, као и потврђивање поверења у његовог Оснивача, који брине о својим грађанима у њиховим најтежим тренуцима.

9.2. Визија предузећа

Током 2023. године неопходно је задржати правац рада и пословања од претходних тринаест година, како би се реализовали развојни циљеви предузећа који су и социјално веома одговорни, као и циљеви које је поставио наш Оснивач – град Београд - а који се односе на висок квалитет погребних услуга које пружамо у комуналној делатности која нам је поверена, уз константно остваривање добити у пословању.

9.3. Циљеви предузећа

- Обезбедити потребан број гробних места за редовне сахране (око 5.000 је потребно годишње).
- Ради стандардизације у квалитету погребних услуга које пружамо, поштовати све стандарде који прописују сва три Стандарда управљања квалитетом које поседујемо:
 - ✓ Политика квалитета - ISO 9001:2015
 - ✓ Политика заштите животне средине – ISO 14001:2015
 - ✓ Политика здравља и безбедности на раду – OHSAS 18001:2008
- Даљи раст прихода уз спорији раст расхода, уз исти број преминулих лица на годишњем нивоу. Раст прихода је условљен повећавањем учешћа предузећа у броју продатих погребних опрема, продаји додатних услуга у оквиру делатности и вршењу каменорезачке делатности у односу на претходни период. За овај циљ се искључиво боримо легалним и легитимним средствима против нажалост врло нелојалне конкуренције на тржишту погребних роба и услуга. У реализацији овог циља нам је потребна и помоћ Оснивача, кроз већ са наше стране иницирану промену Градске одлуке о сахрањивању и одржавању гробаља, како би се створио коректан тржишни амбијент у пружању свих погребних услуга.
- Уз друштвено одговорно пословање, предузеће тежи остварењу примерене добити у пословању, што је потврђено претходних година.
- Остварена добит нам омогућује улагање у основна средства изнад обрачунате амортизације, што шири материјалну основу за даљи развој предузећа. И поред наше обавезе да остварену добит вратимо у буџет Града Београда, претходних година смо значајно инвестирали у основна средства изнад обрачунате амортизације уз одржану ликвидност предузећа.
- У континуитету у наредном периоду из сопствених средстава улагати у изградњу нових гробних места, у уређење гробаља, као и повећавати безбедност и хигијену на нашим гробљима. Како данас изгледају наша гробља, а како је то било пре само десетак година – ове крупне позитивне промене видљиве су на сваком кораку, а то нам и грађани стално потврђују у свакодневном контакту.
- Будући да је рад предузећа све дигитализованији, води се рачуна о појачаној заштити система и података. Ради минимизирања ризика од оштећења или губитка података, радимо на додатном подизању знања и свести сваког запосленог у овом домену.

9.4. Запослени

Наши запослени су највећи капитал којим располажемо, а континуирани развој запослених и тимски рад су једно од кључних начела предузећа. У циљу подстицања индивидуалног развоја запослених, перманентно се организују додатне обуке и тренинзи. Води се рачуна о родној равноправности, а посебна пажња се поклања сузбијању родне и било које друге неравноправности на радном месту. Вредности којим се придаје нарочит значај су:

- ✓ Одговорност – одговорност сваког запосленог је одговорност целог предузећа
- ✓ Транспарентност – отворена и фер комуникација креира транспарентно радно окружење
- ✓ Иновативност – сви предлози су добро дошли, јер само тако проналазимо боља решења
- ✓ Стручност – знање је наша будућност.

Посвећени смо поштовању највиших етичких стандарда, закона и прописа. Све новине значајне за пословање су пажљиво и благовремено испраћене од стране стручних служби. У свим секторима предузећа континуиран је мониторинг индикатора корупције.

9.5. Купци и добављачи

Посебан акценат се ставља на контролу пословања са купцима и добављачима. Што се тиче купаца, веома нам је значајно да су задовољни нашим услугама, и отворени смо за све сугестије, рекламације, и др. С обзиром на постојање нелојалне конкуренције од стране приватних погребних предузећа и агенција, трудимо се да потрошаче привучемо дискретним оглашавањем преко медија и друштвених мрежа, и да их у потпуности испоштујемо професионалним, фер и коректним односом.

Наши односи са добављачима изграђени су на темељима поверења и интегритета. Настојимо да успоставимо дугорочне партнерске односе кроз испуњење међусобних очекивања, и континуирано побољшавамо сарадњу.

9.6. Заштита животне средине и безбедност и здравље на раду

Нарочита пажња се посвећује безбедности и здрављу на раду, као и очувању животне средине. Посебна служба у оквиру предузећа стара се о благовременој набавци ХТЗ опреме, средстава за хигијену, периодичним здравственим прегледима запослених, слању на опоравак и рехабилитацију радника који раде тешке физичке послове, и др. Осим тога, организују се и периодична испитивања материјала и опреме за рад.

Концепт друштвене одговорности и дугорочне одрживости је неодвојиви део пословне стратегије предузећа, као и очување ликвидности, стабилности и унапређење оперативне ефикасности на свим пољима.

У Београду, 16.06.2023. године

в.д. директора

Владан Ђукић

